

Методологија за одређивање цене приступа систему за транспорт природног гаса – новине

Александар Попадић
Агенција за енергетику Републике Србије

Дани енергетике 2012
Покрајински секретријат за енергетику и минералне сировине
Нови Сад, 24 октобар 2012.

Садржај

- РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ МЕТОДОЛОГИЈЕ
- ОДРЕЂИВАЊЕ МОП-а
- ТАРИФНИ ЕЛЕМЕНТИ
- РАСПОДЕЛА МОП-а НА ТАРИФНЕ ЕЛЕМЕНТЕ
- ТАРИФЕ
- ОБРАЧУН УСЛУГЕ ТРАНСПОРТА
- ПРОЦЕДУРА ЗА ПРОМЕНУ ЦЕНЕ ТРАНСПОРТА
- ПРИМЕНА МЕТОДОЛОГИЈЕ

Разлози за доношење Методологије

- Обавезе из ЗоЕ (Сл. Гласник РС, бр. 57/11 и 80/11 исправка)
 - Агенција доноси Методологију којом се замењују Методологија и Тарифни систем у складу са ЗоЕ из 2004. године
 - Агенција обезбеђује недискриминаторни приступ системима и ефективну конкуренцију и ефикасно тржиште природног гаса
 - ОТС омогућава приступ систему
 - ❖ за период краћи од годину дана
 - ❖ на прекидној основи
- Мање измене методологије око израчунавања МОП-а
- Значајне измене тарифног система (entry – exit тарифни систем)
 - Усклађен са одредбама из Закона и међународном праксом
 - Већи број тарифа за капацитет
 - Ствара услове за развој тржишта природног гаса у Србији и у будућности за прикључење регионалном/европском тржишту гаса

Измене у одређивању МОП-а

- Уводи се припадајући део кумулиране разлике МОП-а и УМОП
 - ОТС може да поврати изгубљени приход због малог СИТС - циљ је да се не обесхрабре нове инвестиције
 - Поврат се врши када се достигне одговарајући СИТС (35%) за изгубљени приход у почетним годинама експлоатације система
 - Поврат за максимално претходних 5 година, уз обрачун инфлације
 - Годишњи износ поврата је 20% укупног износа који се враћа ОТС-у
 - Нема поврата ако је раније већ био достигнут одговарајући СИТС
- Прате се трошкови ОТС за балансирање и приходи од обрачуна дебаланса
- Стопа приноса на регулисана средства је утврђена као просечна пондерисана цена капитала

Тарифни елементи

➤ Тарифни елементи за капацитет (m^3 /дан)

- „улазни капацитет из транспортног система“
- „улазни капацитет производња“
- „улазни капацитет складиште“
- „излазни капацитет домаћа потрошња“
- „излазни капацитет интерконеكتور“

➤ Тарифни елементи за енергент (m^3)

- „енергент домаћа потрошња“
- „енергент интерконеكتور“

➤ Одређивање тарифних елемената у регулаторном периоду

- Капацитет за сваку улазну или излазну тачку – збир уговорених годишњих непрекидних и прекидних капацитета
- Енергент – само на излазима, као збир планираних количина гаса

Расподела МОП на тарифне елементе

- Расподела МОП између капацитета и енергента
 - Циљ да оба ТС имају исти однос и да се не мења током година
 - Део МОП за капацитет ($МОП_{ка}$) - трошкови инфраструктуре
 - $МОП_{ка} = 70\% МОП$, $МОП_{ен} = 30\% МОП$
- Расподела $МОП_{ка}$ између улазних и излазних тачака у ТС
 - Гасоводи и мерне станице распоређени на основу намене
 - Коефицијенти утврђени као ф-ја трошкова изградње инфраструктуре
 - Улазне тачке у ТС - $57\% МОП_{ка}$, Излазне тачке из ТС - $43\% МОП_{ка}$
 - $МОП_{каутс} = 44\% МОП_{ка}$ - улазни капацитет из ТС
 - $МОП_{каупг} = 4\% МОП_{ка}$ - улазни капацитет производња
 - $МОП_{кауск} = 9\% МОП_{ка}$ - улазни капацитет складиште
 - $МОП_{каидп} = 32\% МОП_{ка}$ - излазни капацитет домаћа потрошња
 - $МОП_{каиин} = 11\% МОП_{ка}$ - излазни капацитет интерконектор

Тарифе - 1

- Тарифе за капацитет (дин/м³/дан)
 - Утврђују се за улазне и излазне тачке са ТС
 - Годишње, месечне и дневне, непрекидне или прекидне

- Тарифе за непрекидни капацитет
 - Годишње - количник одговарајућег дела МОП_{ка} и тарифног елемента
 - Месечне - производ месечног коефицијента и годишње тарифе
 - ❖ Месечни коефицијенти од 0,08 мај-окт до 0,32 дец-феб
 - Дневне - производ дневног коефицијента и годишње тарифе
 - ❖ Дневни коефицијент је око 1/15 месечног коефицијента

- Тарифе за прекидни капацитет
 - Годишња и месечна су једнаке одговарајућој тарифи за непрекидни капацитет, а умањење обрачуна када ОТС прекине капацитет
 - Дневна тарифа за прекидни је 50% дневне за непрекидни капацитет⁷

Тарифе - 2

➤ Тарифе за повратни капацитет (дин/м³/дан)

- Транспорт у супротном смеру у односу на физички ток природног гаса
- Повратни капацитет је прекидни капацитет
- Повратни капацитет може бити за улаз из другог ТС и улаз из складишта, излаз из складишта и излаз у други ТС
- Тарифа је 20% тарифе за физички ток природног гаса у тој тачки

➤ Тарифе за енергент (дин/м³)

- Тарифа за домаћу потрошњу
- Тарифа за интерконектор
- Тарифа за интерконектор је већа од тарифе за домаћу потрошњу за планиране трошкове набавке природног гаса за погон компресора за потребе транспорта за излаз интерконектор

Обрачун транспорта - 1

- Обрачун услуге транспорта – тарифе за капацитет
 - Примењују се на уговорене капацитете
 - Годишња тарифа се обрачунава у зависности од броја обрачуна
 - Износ за прекидни годишњи и месечни капацитет је разлика износа за непрекидни капацитет и умањења које је f -ја броја дана прекида
 - Максимално месечно умањење је до месечног износа за непрекидни капацитет
 - Нема обрачуна дневне тарифе за капацитет ако је дошло до прекида
- Обрачун накнаде за прекорачење уговореног капацитета
 - За више корисника у једној тачки, прекорачење се обрачунава само ако је сума дневних количина већа од суме уговорених капацитета
 - Ако је прекорачење макс. 5%, обрачунава се износ дневне тарифе
 - За прекорачње веће од 5%, обрачунава се 3 x износ дневне тарифе

Обрачун транспорта - 2

- Умањење услуге транспорта – тарифе за капацитет
 - За сваки дан прекида транспорта већи од 5 дана у години
 - Износ умањења за сваки дан прекида је 1% годишње тарифе
- Привремена решења до усвајања Правила рада ТС
 - Утврђивање дневних количина по корисницима у једној тачки
 - ❖ на улазу - пропорционално дневним најавама корисника
 - ❖ на излазу - пропорционално месечним количинама корисника
 - Одређивање капацитета када нема дневног мерења – количине по месецима из прошле године и коефицијента равномерности
 - Одређивање прекорачења капацитета када нема дневног мерења
 - ❖ количина из претходног месеца, коефицијент равномерности
 - ❖ само 1 дан са прекорачењем у месецу
 - Одређивање количина на излазу када нема мерење више од 60 дана – збир количина на дистрибуцији испод тог излаза

Процедура за промену цене транспорта и примена методологије

➤ Процедура за промену цене транспорта

- Дефинисани су документација, начин и рокови за њено достављање
- Захтев се сматра неуредним ако документација није достављена на предвиђени начин и у дефинисаним роковима
- Агенција може да захтева да ОТС поднесе нову одлуку о цени транспорта

➤ Примена методологије

- Примењују се постојећи тарифни ставови до првог образовања цена у складу са одредбама ове Методологије
- Пре прве расподеле капацитета у складу са Правилима рада ТС
 - ❖ Тарифни елементи за капацитет на основу максималних вредности у претходној гасној години
 - ❖ СИТС на основу макс. дневних количина на улазу претх. године
 - ❖ Месечни и дневни капацитети у 2013. г. само ако ОТС може

Пример 1 – израчунавање тарифа

Тарифни елементи		МОП (у 000 дин.)	3.200.000	Годишње тарифе	
Тарифни елементи за капацитет	$m^3/дан$	МОП_{КА} = 0,7 * МОП	2.240.000	Годишња тарифа за капацитет	$дин./m^3/дан$
улазни капацитет из ТС	12.800.000	МОП _{КАУТС} = 0,44 * МОП _{КА}	985.600	тарифа улазни капацитет из транспортног система	77,00
улазни капацитет производња	1.200.000	МОП _{КАУПГ} = 0,04 * МОП _{КА}	89.600	тарифа улазни капацитет производња	74,67
улазни капацитет складиште	4.000.000	МОП _{КАУСК} = 0,09 * МОП _{КА}	201.600	тарифа улазни капацитет складиште	50,40
излазни капацитет домаћа потрошња	16.000.000	МОП _{КАИДП} = 0,32 * МОП _{КА}	716.800	тарифа излазни капацитет домаћа потрошња	44,80
излазни капацитет интерконектор	1.800.000	МОП _{КАИИН} = 0,11 * МОП _{КА}	246.400	тарифа излазни капацитет интерконектор	136,89
Тарифни елементи за енергент	$000 m^3$	МОП_{ЕН} = 0,3 * МОП	960.000	Годишња тарифа за енергент	$дин./m^3$
енергент домаћа потрошња	2.500.000			тарифа енергент домаћа потрошња	0,35
енергент интерконектор	250.000	трошкови набавке гаса за погон компресора	52.500	тарифа енергент интерконектор	0,56

Пример 2 – месечне и дневне тарифе

Тарифе за капацитет	Годишње тарифа		Месечне тарифе				Дневне тарифе и дневно умањење за прекидне капацитете			
	Годишњи износ	Месечни износ	од децембра до фебуара	новембар и март	октобар и април	од маја до септембра	од децембра до фебуара	новембар и март	октобар и април	од маја до септембра
дин./м3/дан	[1]	[2]=[1]/12	[3]=0,32*[1]	[4]=0,24*[1]	[5]=0,16*[1]	[6]=0,08*[1]	[7]=0,020*[1]	[8]=0,015*[1]	[9]=0,010*[1]	[10]=0,005*[1]
тарифа улазни капацитет из транспортног система	77,00	6,42	24,64	18,48	12,32	6,16	1,54	1,16	0,77	0,39
тарифа улазни капацитет производња	74,67	6,22	23,89	17,92	11,95	5,97	1,49	1,12	0,75	0,37
тарифа улазни капацитет складиште	50,40	4,20	16,13	12,10	8,06	4,03	1,01	0,76	0,50	0,25
тарифа излазни капацитет домаћа потрошња	44,80	3,73	14,34	10,75	7,17	3,58	0,90	0,67	0,45	0,22
тарифа излазни капацитет интерконеكتور	136,89	11,41	43,80	32,85	21,90	10,95	2,74	2,05	1,37	0,68

Пример 3 – мес. обрачун капацитета за излаз домаћа потрошња

Капацитет мил. м3/дан	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28
Годишњи	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00
Месечни	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50
Дневни							0,30	0,40	0,50	0,60	0,50	0,10	0,10															
Укупан днев. капацитет	2,50	2,50	2,50	2,50	2,50	2,50	2,80	2,90	3,00	3,10	3,00	2,60	2,60	2,50	2,50	2,50	2,50	2,50	2,50	2,50	2,50	2,50	2,50	2,50	2,50	2,50	2,50	2,50
Укупне днев. количине	1,30	1,20	1,35	1,80	2,20	2,45	2,90	2,95	3,05	3,05	3,20	3,00	2,80	2,40	2,20	2,25	2,15	2,20	2,30	2,10	2,00	1,90	1,80	1,80	1,75	1,50	1,40	1,35
Прекорачење							0,10	0,05	0,05		0,20	0,40	0,20															
мах 5%							0,10	0,05	0,05		0,15	0,13	0,13															
веће од 5%											0,05	0,27	0,07															

Месечни износ за капацитете	дин./м3/дан	м3/дан	динара
Месечни износ за годишњу тарифу	3,73	2.000.000	7.460.000
Месечна тарифа	14,34	500.000	7.170.000
Дневна тарифа	0,9	2.500.000	2.250.000
Прекорачење мах. 5%	0,9	610.000	549.000
Прекорачење веће од 5%	2,7	390.000	1.053.000
Укупан износ за капацитете			18.482.000

Хвала на пажњи

Контакт:

Александар Попадић

Агенција за енергетику Републике Србије,

Теразије 5/IV , 11000 Београд, Србија

Тел: + 381 21 544 211

e-mail: aleksandar.popadic@aers.rs , URL: www.aers.rs